

Dialog Tiveden

Slutrapport

Tiveden[®]
VÄLKOMMEN UT

Europeiska jordbruksstämman för
landbruksutveckling, Europa
investerar i landsbygdsområden

REGIONFÖRBUNDET
ÖREBRO

Journalnummer 2009-2899

Tiveds Utvecklingsgrupp, 2012

1. Slutredovisning av projekt Dialog Tiveden

Journalnummer 2009-2899, Tiveds utvecklingsgrupp

2. Personer som kan svara på frågor om projektet

Projektledare, Elin Hellbeck, 0707-171798
Ekonomiansvarig, Ulla Tivell, 0730-752121

3. Sammanfattning av projektet

• Vad är bakgrunden till projektidén?

Bakgrund och problem som lett fram till projektidén

Tiveden har alltid varit en gränsbygd. Legat i utkanten av det mesta och varit ett svårtillgängligt område. Detta har lockat vissa och gett dem exklusiva utmaningar medan andra har valt att hitta enklare platser att leva på eller besöka. På grund av det låga invånareantalet har det varit svårt för det allmänna att upprätthålla service som kollektivtrafik, bibliotek, affärer, skola, äldreboende. På grund av den numera höga mekaniseringsgraden ger inte skogen längre den mängd arbetstillfällen det en gång gjorde. Heltidsjordbruken är få. Härmed har även arbetstillfällena blivit få.

Vi som ändå trotsar svårigheterna och trenderna och vill bo kvar behöver service, bostäder och arbetstillfällen för att kunna leva och försörja oss. En rimlig grundstandard i servicenivå samt en vilja att dela med oss av den svårtillgängliga men fantastiska och trolska naturen och miljön gör att vi, i det här projektet, vill satsa på några få åtgärder för att öka grundservicenivån för boende och besökare samt att utnyttja naturen till att inbjuda besökare och presumtiva ”nybyggare” till området i vår förhoppning att det leder till fler invånare, företag och arbetstillfällen.

- Vad planerade du att genomföra i projektet enligt projektplanen?
- Vad genomförde du i projektet?
- Vad blev det för resultat?

Aktiviteter – det här planerade vi och genomförde.

A) Bilda ett lokalt forum för besöksnäringens intressenter

Det här ville vi: Vi ville bilda ett regelbundet återkommande gemensamt forum för alla som är intresserade av att utveckla besöksnäringen i Tivedenområdet.

Delaktiviteter:

Samarbete kring utveckling av paketerbjudande.

Gemensamt bokningssystem och bokningsservice.

Skapa ett varumärke för marknadsföring av lokala produkter och tjänster

Skapa en lokal ”aktivitetspärm” för området

Utveckla lokala tjänster t ex guidning och konferens

Utveckla lokala produkter t ex gemensam presentlåda, abonnerad låda mm?

Skapa nätverk för ett naturum i Tiveden byggt på samverkan i nätverksform.

Göra en promotionfilm om Tiveden. Visa godbitar från vår bygd - kultur, företagande, föreningar, natur, miljö, för att nå fler företagare och nya invånare.

Ta fram ett slagord för Tiveden

Resultat: Vi har ett gemensamt forum/nätverk för återkommande träffar genom delprojektet Leder och sevärigheter (se vidare i texten) .

Genom bildandet av Turistinformation Tiveden samarbetar vi kring utveckling av paketerbjudanden. Här finns även en gemensam bokningsservice med ett system för detta. Förhoppningsvis kan detta utvecklas ytterligare med t ex "on-line-bokning" vid senare tillfälle.

Ett grundligt arbete har gjorts vad beträffar varumärkesarbete. Här har vi tagit fram en kommunikationsplattform med logotypen Tiveden (se bilden på försättsbladet) och med payoff /slagord "VÄLKOMMEN UT"

Ett antal konceptbilder har tagits fram. Dessa kan användas för marknadsföring av Tiveden t ex i bildspelsform. Bilderna finns i den framtagna kommunikationsplattformen.

I arbetet har även det nya varumärket används för att skapa den nya hemsidan tiveden.se där paketerbjudanden, lokala aktiviteter, lokala tjänster och produkter marknadsförs.

En guidegrupp är bildad. Den har genomfört guidade vandringar i bland annat Tivedens Nationalpark under turistsäsong eller på beställning. Vi har även tagit fram en lokal presentförpackning och, i förarbetet till den, deltagit i en "närproduceratmässa" med många intressanta seminarier.

Det ovanstående nätverket är även grund till att diskutera framtida naturum i nätverksform. Studiebesök har gjorts vid Kosterhavets Nationalpark.

B) Utred hur lokalbefolkningen kan få inflytande över skog, kulturvägnät mm.

Det här ville vi: skapa en referensgrupp som ska konsulteras innan ingrepp görs. Detta för att säkerställa att de natur- och kulturvärden, Nationalpark, naturreservat mm som finns i bygden bevaras, både med hänsyn till friluftsliv och olika typer av näringar. Tivedsbygdens största tillgång är dess unika miljö och det är den som lägger grunden för många av våra arbetstillfällen, särskilt inom besöksnäringen. Därför är det särskilt viktigt att hitta en metod för förvaltning som inte försämrar förutsättningarna.

Resultat: En liten grupp bildades tillsammans med länsstyrelsen i Örebro län, för att diskutera för- och nackdelar samt möjligheter med lokal samförvaltning. Gemensamt studiebesök gjordes till Kosterhavets Nationalpark. På grund av länsstyrelsen nya direktiv att skapa lokalt medinflytande, avvaktades ytterligare information i samband med att den nya planen "Värna, vårda, visa" kommer att träda i kraft.

C) Kollektivtrafik - hur tar man sig till och från skogen på ett miljösamt sätt?

Ett stort bekymmer för både boende och besökare är den totala avsaknaden av kollektivtrafik till Tiveden och Tivedens nationalpark. Om besöksnäringen ska utvecklas och människor ska kunna bo på landsbygden är det nödvändigt med någon form av kollektivtrafik. Ur

miljösynpunkt är det också önskvärt att ett kollektivt alternativ till bilen kan erbjudas.

Det här ville vi: upprätta ett förslag, göra provturer och utvärdera detta.

Resultat: Under 2011 körde en buss genom Tiveden tre dagar/vecka under fem sommarveckor i turistsäsongen. Det resulterade i att under år 2012 kommer en buss att köra varje dag under åtta veckor under turistsäsongen. Förhoppningsvis går det så bra, att det kan utvecklas ytterligare, till att fungera även under andra delar av året.

D) Förbättra skyltningen i området som helhet

Det här ville vi: Utredda behoven av skyltning samt medverka till att behovet tillgodoses

Resultat: Diskussioner har förts med vägverk och andra aktörer om skyltning i området. Vägverket har förbättrat skyltning i området. Vägvisare och skyltar till olika leder och sevärdheter har tagits fram genom projektet. Informationstavlor är kompletterade med information och vägvisning i kartform på 25 platser i området.

E) Informationsblad ”Tivedsbladet”

Det här ville vi: Fortlöpande information till områdets invånare om projektets fortskridande samt en möjlighet för föreningar, företagare och andra att berätta om saker som har hänt och ska hända i bygden. Samhällsinformation och information om lokala produkter och tjänster.

Resultat: Ett informationsblad till områdets hushåll (ca 1400 per gång) har distribuerats varje halvår med information om aktiviteter och resultat i projektet. På grund av svårighet med gränsdragning i hur LEADER- pengar fick stödja enskilda lokala entreprenörers marknadsföring, har vi inte kunnat lansera informationsbladet på det sätt vi tänkte oss från början. Vi ser därför nu ett annat upplägg med informationsförmedling genom hemsidan tiveden.se framför oss i fortsättningen.

F) Mässor, broschyrer, kartor för marknadsföring av området och dess utbud.

Det här ville vi: marknadsföra Tiveden som område med dess natur och de aktiviteter som erbjuds samt lokala produkter och tjänster genom flyers, annonser, turistbroschyrer, mässor mm

Resultat: Vi har deltagit i Laxå och Askersunds turistbroschyrer under de år som gått. Dessutom deltagit i lokala mässor, evenemang och annonser. Ett antal broschyrer, flyers, småkartor och annonser samt reportage i lokal- och rikstäckande tidningar har kunnat genomföras. Ett större arbete med att ta fram en lokal led- och sevärdhetskarta har genomförts. I stället för att delta i större turistmässor har vi valt att, med varumärkesarbetet som grund, prioritera arbetet med hemsidan tiveden.se för marknadsföring och information.

G) Informationsutbyte med invånare i orten Yach i södra Tyskland.

Erfarenhetsutbyte med fokus på landsbygdsutveckling och LEADER-arbete, natur- och kultur, landskapsvård samt besöksnäring.

Det här ville vi: 4-6 personer från Yach ska besöka Tiveden i 4-5 dagar i september -09.

Resultat: En grupp personer från Yach i Leader Sydschwartwald besökte Tiveden under september -09. Sedan har en grupp från Tiveden besökt Yach under hösten 2011, utan stöd från projektet. Kontakten kommer att fortsätta. Just nu planerar en grupp från Yach att komma hit på besök igen.

H) Leder i Tiveden

”Leder i Tiveden” för vandrare, ryttare, cyklister och paddlare, med entreprenörer som erbjuder kost och logi längs lederna, knutna till ett bokningssystem. Slutprodukten är en karta och ett informationsmaterial som omfattar alla leder i området samt ett nätverk av entreprenörer som erbjuder sina tjänster genom en bokningsservice. Syftet är att locka vandrare, ryttare, cyklister och paddlare till området för längre vistelser.

Det här ville vi: Inventera och binda samman befintliga leder för ridning, vandring, cykling och paddling genom att:

Ta reda på vilka leder som redan finns.

Ta reda på vilka som är huvudmän för lederna och på om intresse finns för samarbete – t ex Bergslagsleden/RF, NP/Lst, Turistbyråer, föreningar, företag

Binda ihop befintliga leder med nya leder – röja, märka

Göra en lättåskådlig sammanställning av ledsystemen

Göra kartmaterial för leder i området

Göra hemsida/hemsidor och/eller andra beskrivningar av lederna

Samla entreprenörer längs lederna för samarbete kring bokning och paketerbudanden

Resultat: I ett stort nätverk av föreningar, entreprenörer och organisationer i området har man inventerat vilka leder som finns. Dessutom har ett antal (ca 20 mil) nya leder för vandring, cykling och ridning stakats ut, röjts, markerats och iordningställt.

I ett stort arbete har projektet sedan markerat alla leder och dessutom inventerat ett stort antal sevärdheter i området och lagt in detta på en karta. Kartan har tryckts i format för utomhus anslagstavlor och för inomhus planscher att sättas upp på de informationsplatser som ställt sig positiva därtill. Dessutom finns kartan nu som handkarta. Mycket av materialet finns inlagt med förklarande text på hemsidan och med hänvisningar eller länkar. Paket och bokningar i anslutning till detta sker genom bland annat Turistinformation Tiveden och tiveden.se.

I) Natur och kulturstråk Tiveden

”Natur och kulturstråk Tiveden” ska lyfta fram ett antal sevärdheter inom områdena natur och kultur. Slutprodukten är en karta med sevärdheterna utmärkta tillsammans med hantverkare och konstnärer i området samt en årligen återkommande kulturaktivitet. Syftet är att synliggöra en del av alla intressanta saker som finns att uppleva i området för att turisterna inte ska förbli dagturister, med nationalparken som enda besöksmål, utan vistas i området fler dagar.

Det här ville vi:

Samla intresserade och utreda vad området kan bjuda besökarna på – identifiera ett begränsat antal objekt, göra skyltar/kartor och beskrivningar över utbudet, göra vägvisare, göra gemensam aktivitet ”kulturvecka” och lägga in informationen på hemsidan tiveden.se med länkar till ytterligare info.

Resultat: Ett hundratal sevärdheter i området är identifierade och inlagda på led – och sevärdhetskartan (se ovan).

Dessutom har två olika kulturveckor sett dagens ljus. En kallas ”Sköna MAJ” och går av stapeln omkring Kristi Himmelfärds helgen. Där samverkar föreningar och entreprenörer i fem kommuner och två län runt sjön Unden, om en nio dagar lång kulturaktivitet med brett utbud. Här finns även en speciell karta för den aktiviteten (v.g. se skonamaj.se). Den andra kallas ”Rötter i Tiveden?” och handlar om bygdeforskning, i och kring Tiveden, med många byavandringar som delaktiviteter. De båda kulturveckorna har genomförts 2010, 2011 och kommer även att genomföras under år 2012.

Om dessa sevärdheter och aktiviteter finns även information på hemsidan tiveden.se.

Konst i ring – utveckla ”konst i ring” (en utomhus konstutställning med verk av lokala konstnärer) samt en lekpark i direkt anslutning, genom att förbättra framkomlighet på gångstigen, göra studiebesök, utveckla och skapa en entré, inköp utrustning till lekpark

Resultat: Konst-i-Ring har fått förbättrad framkomlighet, en förstärkt entré och informationsskylt, lekparken har utrustats med sittmöbler, bärbuskar mm.

naturum - förberedande arbete för innehåll i kommande naturum i nätverksform

Dokumentera och sammanställa sagor och sägner för att senare kunna utveckla ”sagoprodukter” och barnaktiviteter

Intervjua gamla Tiveden-bor om berättelser från förr, livsstil, levnadsöden, skrönor och gamla sägner.

Identifiera och dokumentera människor med stor kunskap om fornlämningar, Identifiera och dokumentera människor med skicklighet i de gamla hantverken.

Resultat: genom bygdeforskningen (NBT- Nätverket för Bygdeforskning i Tiveden) har många berättelser, levnadsöden och livsstilar samt fornlämningar identifierats och dokumenterats. Även genom guidegruppens studiecirkelarbete har levnadsöden, sägner och skrönor efterforskat och dokumenterats inför framtida arbeten.

Fagertärn

Förbättra skyltning vid Fagertärn för att utnyttja möjligheten att slussa besökare vidare i Tivedenområdet. Ordna möjlighet att titta på näckrosorna genom kikare. Förbättra möjligheterna till sittplats i anslutning till sjön

Resultat: En av de framtagna led- och sevärdhetskartorna kommer att finnas vid entrén till

Fagertårn för att förbättra skyltningen. Länsstyrelsen har genom eget agerande handikappanpassat området genom att bland annat justera gångstigen i anslutning till Fagertårn vilket gör att man kommer närmare näckrosorna och ser dem därmed bättre. Nya sittplatser är även iordningsställda.

J) Utredda hur arbetet ska upprätthållas efter projektiden. T ex genom att en person anställs med uppdraget att hålla ihop fortsatta arbetet med resultatet av samtliga ovanstående punkter samt sköta bokningsservice mm. Utredda hur det fortsatt arbete skulle kunna finansieras

Resultat: Diskussioner har förts under senaste året och ett arbete pågår att säkerställa en fortsättning genom samverkan med närliggande kommuner och övriga intressenter. Ett samarbete mellan kommunerna och företagarna håller på att ta form. Den ideella sidan kommer fortsättningsvis att träffas i nätverksform en gång per halvår.

• **Vilka positiva effekter har projektet haft?**

Ökat antal bokningar via bokningsservice med 140 %, ökat samarbete över hela området mellan både entreprenörer och föreningar, större allmän kännedom om områdets utbud på olika plan, en stabil gemensam plattform för framtida utveckling inom olika områden

• **Vilka erfarenheter av projektet kan vara till nytta för andra?**

Se under punkt 12 ” Slutsatser”

4. Vilka genomförde projektet?

I projektet medverkade:

1. Tiveds Utvecklingsgrupp, projektägare, styrelse 7 personer
2. Projektets styrgrupp med 6 personer, varav två föreningsrepresentanter, två företagsrepresentanter samt två representanter för den offentliga sidan/kommunerna
3. Projektgruppen med ca 10 personer sysselsatta på deltid eller timtid under hela eller delar av de tre år projektet verkade.
4. Ledare för delaktiviteter i projektet, 9 personer
5. Ideellt arbetet. 214 personer har redovisat ideella timmar i projektet, ca 50 % män och 50 % kvinnor.

• **Är projektet förankrat? På vilket sätt?**

Projektet har förankrats lokalt genom att Tiveds Utvecklingsgrupp kallade till möten i oktober och november 2008 för information och diskussion angående de nya LEADER-möjligheter som fanns. Föreningen inbjöd representanter från olika företag, föreningar och organisationer samt privatpersoner i området till två idé- och diskussionsmöten i startskedet. Där började idéerna till projektet ta form. Dessutom har direkta informationstillfällen hållits efter förfrågan från några föreningar samt telefonkontakter tagits med intresserade som inte hade möjlighet att närvara vid de två första mötena. Under diskussionsmötena föreslogs att den

ideella föreningen Tiveds Utvecklingsgrupp skulle stå som projektägare, vilket föreningens styrelse accepterade.

Projektet har varit öppet för alla föreningar, företag och organisationer som vill arbeta i samverkan för att nå de, i projektet, uppsatta målen. Vid ansökans inlämnande hade två kommuner, sju lokala företag och fyra lokala föreningar, genom avsiktsförklaringar sagt att de vill delta i arbetet med projektet. Under arbetets gång har ytterligare företag, föreningar och organisationer kommit att ansluta sig eftersom projektet är öppet för deltagande. Se vidare nedan.

• Samarbetade du med andra organisationer, föreningar, kommuner eller företag under projektet?

Vi har samarbetat med följande:

Medfinansierare såsom föreningarna: Tiveds Utvecklingsgrupp, Ridleder Tiveden, Norra Aspamarkens Bygdelag, Tivedsbygdens LRF-avdelning, Högsåsen Narven i Tiveden ek för, ABF södra Närke

samt företagen: Tiveds Utvecklings AB (TUVA), Sannerudsgården, Camping Tiveden, Aktivera – Ösjönäs, serviceföretaget BIIA, Skolbyggnaden i Tived ek för, Pensionat Tiveden, Tivedens Skogsridning, Tiveds Handel samt Laxå och Askersunds kommuner, men vi har även under projektets gång samarbetat, inom olika aktiviteter, med andra föreningar – Udenäs byalag och hembygdsförening, Granviks byalag, Olshammars intresseförening m.fl. och organisationer – andra närliggande kommuner, Regionförbundet Örebro m.fl.

I det nätverk som verkat runt utveckling av led- och sevärdhetskartan och kulturveckorna finns ett 60-tal organisationer delaktiga, i arbetet med hemsidan och bokningsservice mm finns ca 45 olika företag representerade.

• Har projektet skapat nya samarbeten?

Nya samarbeten: Nätverk för led- och sevärdhetsarbete samt för Kulturveckan Sköna Maj, NBT – Nätverket för Bygdeforskning i Tiveden, Tivedens Guidegrupp, Grupp för lokal samförvaltning, nya företagssamarbeten för utveckling av paketerbjudanden i området.

5. Varför ville du genomföra projektet?

• Fanns det t.ex. konstaterade behov, möjligheter, problem eller annat som motiverade projektet? Se svar under punkt ” Bakgrund och problem som lett fram till projektidén” sid 2.

6. Vem riktade sig projektet till?

• Vem har fått mest nytta av projektet och på vilket sätt? Lokala turismentreprenörer - och informatörer, lokalbefolkning samt besökare i området. Alla har fått direkt nytta av projektet, var och en på sitt sätt t ex, marknadsföring, mer att välja på att göra, mer lättillgänglig information. Indirekt har även kommunerna och andra entreprenörer fått nytta genom mer besökare i området.

7. Vad genomförde du i projektet?

- När genomfördes projektet? 2009 – mars 2012
- Vilka aktiviteter genomförde du i projektet? Se punkt 3 – Aktiviteter sid 2.

- vad har gått som planerat?
- Har något fungerat bättre än förväntat?
- Vad har inte gått som planerat? Förklara
- Vilka svårigheter eller hinder har du haft under projektets gång?

I arbetet med projektet har det mesta fungerat väldigt bra tack vare alla medverkade personers entusiasm och arbetsvillighet. De allra flesta av de uppsatta målen i projektet har infriats. Varumärkesarbetet och den nya hemsidan och dess utseende har varit mycket uppskattat, många har kommit med synpunkten att det har blivit mycket bra. Något annat som även blivit väldigt bra är den nya led – och sevärthetskartan, även om arbetet tagit mycket, mycket mer tid och kraft än vad vi planerat från början.

En annan inriktning på arbetet med naturum hade vi hoppats på, men det blev inte vad vi tänkt oss, då regeringen ändrade inriktning på ekonomin för utveckling av naturrum i Sverige. Vi hade även tänkt en annan inriktning med arbetet runt sittplatser och möjligheter att se på näckrosor vid Fagertårn. Här hann länsstyrelsen före oss i arbetet och iordningsställde området med bland annat bättre framkomlighet som resultat.

Informationsbladet fick även en annan inriktning se förklaring sid 4.

Mycket arbete behövs för att hitta en bra och långsiktig balans mellan den ideella sidans och den privata sidans intressen och insatser.

8. Vilka var projektets mål? Vad blev resultatet?

- Vilka var projektets mål?
- Vad blev resultatet?
- Om målet endast är delvis uppfyllt, vad är orsaken till detta?

Detta var de "Förväntade uppnådda målen i projektet":

Aktiviteter inom klimat mm	3 st
Aktiviteter inom natur- o kultur	minst 9 st
Antal nya lokala produkter	8 varav 4 genom kvinnors arbete
Antal nya lokala tjänster	3
Antal nya samarbetskonstellationer	4
Deltagande lok. företag i aktiviteter	20
Aktiv. syftar till lokal byutveckling	3
Aktiviteter med barn/ungd som målgr.	2
Antal personer i utbildningstillfälle	50 – kompetensutveckling
Transnationell kontakt	1
Antal nya företag.	2 varav 1 kvinna
Antal nya besöksmål.	15

Resultat: De allra flesta av de uppsatta målen i projektet har infriats. Resultaten har vi redovisat i den löpande texten i samband med beskrivning av aktiviteterna i projektet.

- Har projektet gynnat miljö och hållbar utveckling? På vilket sätt?

Hela projektet tar avstamp i en hållbar natursyn och ett klimatskonande tankesätt.

Miljö och hållbar utveckling har genomsyrat hela projektet t ex - Varumärkesarbete – som mynnat ut i syntesen ”människan och naturen”, lokala kollektiva transportlösningar, utveckling av lokala produkter - både mathantverk och konsthantverk, ledutveckling inom aktiviteter som är klimatskonande, såsom vandring, cykling, ridning och paddling mm

• Har projektet arbetat med ungdomar, kvinnor och personer med utländsk bakgrund?

På vilket sätt?

Ungdomar – några av delprojekten riktar sig direkt till yngre personer – utveckling av lekparken och unga konstnärers utställning under kulturveckan 2011.

Kvinnor – övervägande delen av de personer som verkar inom turism och ridledsarbete samt med lokalt mat- och konsthantverk är kvinnor. Projektet har inte haft som huvudmål att verka för jämställdhet eller kvinnors ökade delaktighet och utveckling av företagande, det har ändå blivit en effekt av de aktiviteter som genomförts.

Personer med utländsk bakgrund – flera av de nya turistentreprenörer som hittat till Tiveden och som vi kommit i kontakt med genom projektet kommer från andra länder, t ex Holland och Tyskland. De har medverkat i projektet och deltagit i träffar, diskussioner, arbete för bygden och informationsutbyte. I ett av delprojekten har vi haft ett speciellt erfarenhetsutbyte med en vänort till Tived – byn Yach inom LEADER Sydschwarzwald.

• Har projektet främjat kompetensutveckling?

Projektet har haft ett antal aktiviteter för kompetensutveckling– seminarier, mässdeltagande, studiebesök, utbildningstillfällen, för att ge några exempel- studiebesök till Kosterhavets Nationalpark, Bussrundresa i Tiveden med information om området, dess sevärdheter och historia, mässan ”Närproducerat” med ett 40-tal olika seminarier, utbildningstillfällen i Webbadministration, Bygdeforskningsskunkskap och guidning mm. Totalt ett 70-tal personer i olika kompetensutvecklingsaktiviteter.

9. Vilka är projektets mätbara resultat?

Se tabell

10. Hur har du spridit resultatet?

• Hur har du spridit resultatet av projektet?

Vi har fortlöpande spridit resultaten i enlighet med den plan vi beskrev i vår ansökan. Informationsblad till boende i området varje ½- år (ca 1400 hushåll varje gång), via hemsidan dialogtiveden.se, artiklar i lokala dagstidningar, deltagit i informationstillfällen, studiebesök, möten, utställningar, svarat på mejl mm.

• Hur kan resultatet vara till nytta för andra som arbetar med företags- och landsbygdsutveckling efter att projektet är avslutat?

Information om hur vi har jobbat med t ex. ledutveckling och bokningssystem samt andra delar i projektet som även andra vill utveckla i sitt närområde.

11. Vilka kostnader har projektet haft? Hur har dessa finansierats?

- Redovisa projektets totala kostnader uppdelade på kostnadsslag löner, indirekta kostnader, investeringar och övriga kostnader.

Löner	Indir. kostnader	investeringar	Övr.kostnader	Totala kostnader
1,076.968	0	206 000	308.032	1,591.000

- Om du har haft kostnader för investeringar eller övriga kostnader beskriv vad dessa består av. Investeringskostnader har gått till: konsultkostnader varumärkesarbete och hemsidesframställning, skyltar, trämaterial för ledmarkeringar, broar mm Övriga kostnader har gått till lokalhyror, möteskostnader, annonser, broschyrer, resor och studiebesök, tryckkostnader, information, telefon och internet mm

- Redovisa hur projektet har finansierats. Beloppet ska delas upp på finansiärer.

Finansiärer	belopp
Jordbruksverket	1,095.500 kr
LEADER/LAG	466 500 kr
Kommuner	3.000 kr
Privata finansiärer	26.500 kr
Ideellt arbete	1,303.570 kr (= 7438 + 16 tim)
Offentliga resurser	217.892 kr

12. Vilka slutsatser drar du från projektet?

- Vilka slutsatser kan du dra från projektet? Vad har varit svårt, oförutsett, intressant eller nytt?

Redovisning tar mycket tid i anspråk, känns ibland onödigt krångligt.

Att informera och förankra projekt och dess aktiviteter i projektdeltagargrupperna kräver mycket tid och jobb som aldrig syns. För att få hjälp med synpunkter och slutsatser i projektet och framtidsfrågor i bygden har en utvärdering gjorts av en person utifrån.

- Vilka mervärden har projektet tillfört?

Under arbetets gång har vi fått kännedom om andra föreningar och företag som verkar i närområdet. I ”gränslandet Tiveden” har nya kontakter knutits och administrativa gränser överbryggats.

Fler lokala företag har utvecklat nya tjänster och produkter samt kommit igång och marknadsföra sig och sitt utbud.

- Vilka rekommendationer kan du ge till andra som vill genomföra ett liknande projekt?

En omfattande förstudie kan vara bra många gånger.